

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
toimisto@birdlife.fi - www.birdlife.fi

Vastaanottaja:
Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
Kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto luonnoksesta MMM:n asetukseksi koskien metson, teeren, pyyn ja riekon metsästyksen kieltoa metsästysvuonna 2024-2025 (Dnro VN/23059/2024)

BirdLife Suomi kiittää maa- ja metsätalousministeriötä lausuntopyynnöstä ja toteaa asian johdosta seuraavaa:

Kiinnitämme lausunnossamme huomiota erityisesti siihen, että monille alueille ollaan esittämässä kantojen tilanteeseen nähden liian pitkiä metsästysaikoja. Pidämme esitystä tutkimustiedon, varovaisuusperiaatteen ja metsäkanalintujen kansallisen kannanhoitosuunnitelman vastaisena, ja ehdotamme useita metsästysaikoja lyhennettäväksi.

Kesällä 2024 kanalintukannat kääntyivät valtakunnallisesti tarkasteltuna selvään laskuun. Luonnonvarakeskuksen analyysin (<https://www.luke.fi/fi/seurannat/metsariistan-runsauden-seuranta-riistakolmiot/riistakolmiolaskennat-kesa-2024-metsakanalintujen-kannat-ovat-kaantyneet-laskuun>) mukaan erityisesti Suomen itäosissa, Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla metsäkanalintujen kannat ovat vähentyneet merkittävästi. Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta kaikkien lajien ja riistakeskusalueiden kannantiheydet ovat joko keskiarvon tuntumassa tai sen alapuolella, paikon selkeästikin. Pesintämenestys kuluneena kesänä on ollut useimmilla alueilla keskimääräinen tai jopa heikko.

Kanalintujen metsästyksen sääntelyn keskeinen ohjenuora on, että verotuksen on oltava erityisen maltillista laskevien kantojen vaiheessa tai kannan aallonpohjassa¹. Valitettavasti kyseistä periaatetta ei ole asetusluonnoksessa huomioitu juuri lainkaan. Suomen riistakeskuksen ehdotuksessa metsästysajat määräytyvät vain kannan nykyisen tiheyden ja pitkän aikavälin

kannankehityksen perusteella. Syklisesti vaihtelevat kanalintukannat ovat olleet useamman vuoden ajan vahvat, jolloin pitkäaikainen kannankehitys näyttää analyysissa helposti nousevalta, vaikka kannat olisivatkin jo siirtyneet laskuvaiheeseen.

Metsästyksen rajoittamisen tarvetta kannan laskuvaiheessa korostetaan myös Suomen metsäkanalintukantojen hoitosuunnitelmassa², jossa todetaan esimerkiksi: *"Kannan laskiessa metsästystä on perusteltua rajoittaa lyhentämällä metsästysaikaa loppupäästä. Tutkimusten perusteella metsästysverotusta on syytä painottaa entistä enemmän nuoriin lintuihin. Erityisen tärkeää tämä on kannan laskuvaiheessa."* Suunnitelmassa painotetaan myös varovaisuusperiaatetta: *"Koska metsästyksen vaikutusta metsäkanalintujen kantoihin ei tunneta täysin, metsästyksessä on noudatettava varovaisuusperiaatetta, jotta aallonpohjaa ei pitkitetä liian voimakkaalla verotuksella."*

Kanalintukantojen vahvuutta arvioitaessa on lisäksi muistettava, että nykymuotoisiin riistakolmioihin perustuva vertailujakso kattaa vain ajan, jolloin kannat ovat olleet keskimäärin hyvin pienet esimerkiksi 1970- ja 1980-luvun tasoon verrattuna.

Kanalintujen metsästysajat ovat vuoden 2018 asetusmuutoksen myötä pidentyneet huomattavasti. Metsästysaikoja viime vuosikymmeninä on vertailtu perusteellisesti BirdLifen vuonna 2019 jättämässä lausunnossa: <https://tiedostot.birdlife.fi/pdf/birdlife-lausunto-kanalintujen-metsastys-2019.pdf>

Viime vuosina metsäkanalintujen metsästysajat ovat olleet lähellä metsästysasetuksen sallimaa maksimia myös silloin, kun kannat ovat laskevat tai keskimääräistä heikommat. Tämä ei ole sopeutuvan metsästysaikojen säätelyn hengen mukaista, ja voi johtaa kantojen yliverotukseen. Lausunnolla oleva asetus ei tee poikkeusta tässä suhteessa: päinvastoin laskeville kannoille esitetään nyt kannan tilaan nähden suhteettoman pitkiä, jopa edellisvuosia pidempiä, metsästysaikoja.

Erityisesti kiinnitämme huomiota talvimetsästykseseen, mikä olisi asetusluonnoksen mukaan sallittu 22 päivän ajan tammikuussa suuressa osassa Suomea. Talvimetsästys kohdistuu populaatioille tärkeimpiin aikuisiin yksilöihin ja aiheuttaa lisäkuolleisuuden ohella linnuille niiden elinkierron vaikeimpana aikana myös tarpeetonta, talvesta selviytymistä vaikeuttavaa häiriötä.

Metsäkanalintukantojen hoitosuunnitelmassa talvimetsästyksestä todetaan: *"Koska talvinen metsästys kohdistuisi syksyisen metsästyksen verrattuna enemmän kannan tuottavaan osaan, olisi se kiellettävä metsästyslain 38 § nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, mikäli kannan tiheys laskisi pitkän aikavälin keskiarvon alapuolelle, tai kannan kehityksen kääntyessä laskuun."*

Katsomme, ettei kahta kuukautta pidempiä metsästysaikoja voida sallia kuin kannan ollessa poikkeuksellisen hyvän. Heikon tai laskevan kannan tilanteessa lajit on joko rauhoitettava tai rajoitettava metsästysaika enintään kuukauteen. Talviaikainen metsästys ei ole hyväksyttävää missään olosuhteissa.

Kanalintujen metsästyksen sääntely perustuu ajankohtaisiin riistakolmiolaskentatietoihin. Olemme käyttäneet lausunnossamme taustatietona Luonnonvaratieto-palvelusta löytyviä tuloksia, mitkä

voivat poiketa esimerkiksi aluerajausten puolesta asetusluonnoksessa esitetyistä. Epäselvissä tapauksissa olemme tarkastelleet tuloksia myös riistanhoitoyhdistyksittäin.

Lajikohtaiset huomiot

METSO

Metson metsästysajaksi *Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnissa* esitetään **10.–30.9.** Varsinais-Suomen metsokanta on hyvin pieni ja sen pitkäaikaiskehitys laskeva. Metsästyksen sallimiselle ei mielestämme ole perusteita. **Esitämme metson metsästyksen kieltämistä kokonaan Varsinais-Suomessa.**

Keski-Pohjanmaan maakuntaan esitetään **kuukauden** metsästysaikaa. Tämä on kannankehitystietojen perusteella perusteltu esitys.

Kahden kuukauden metsästysaikaa esitetään *Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Pirkanmaan ja Pohjanmaan maakuntiin, osaan Kainuun maakuntaa, Lapin maakuntaan kuuluviin Enontekiön ja Utsjoen kuntiin sekä Pohjois-Savon maakunnan pohjoisosiin.*

Kaakkois-Suomen riistakeskusalueella metsokanta on pieni ja lisäksi 13 % 10 vuoden ja 15 % 2000-luvun keskiarvoa alhaisempi. Metsien tila alueella on huono nykyisistä kestävämmistä hakkuumääristä johtuen. **Esitämme metson metsästysajaksi Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakunnissa korkeintaan yhden kuukauden.**

Keski-Suomen metsokanta on vähentynyt 16 % edellisvuodesta ja on saman verran 2000-luvun keskiarvon alapuolella. **Esitämme metson metsästysajaksi Keski-Suomessa korkeintaan yhden kuukauden.**

Kainuun metsokanta on vähenevä ollen nyt 20 % sekä edellisen viiden vuoden että 2000-luvun keskiarvon alapuolella. **Esitämme metson metsästysajaksi koko Kainuun maakunnassa korkeintaan yhden kuukauden.**

Pohjois-Savon metsokanta vähenee jo neljättä vuotta peräkkäin. Tiheys on yleisesti pieni ollen 25 % edellisen viiden vuoden ja 15 % 10 vuoden keskiarvon alapuolella. **Esitämme metson metsästysajaksi koko Pohjois-Savon maakunnassa korkeintaan yhden kuukauden.**

Enontekiön ja Utsjoen kunnissa metso on hyvin harvinainen ja laji riistasaaliina merkityksetön. **Esitämme metson rauhoittamista näissä kunnissa kokonaan.**

Kolmen kuukauden metsästysaikaa esitetään *Etelä-Savon, Päijät-Hämeen ja Satakunnan maakuntiin, Kainuun maakuntaan kuuluviin Puolangan ja Suomussalmen kuntiin, Lapin maakuntaan lounaisosiin, Pohjois-Karjalan maakunnan pohjoisosiin, suurimpaan osaan Pohjois-Pohjanmaan maakuntaa sekä Pohjois-Savon maakunnan eteläosiin.*

Etelä-Savon maakunnassa metsokanta on melko vakaa ja niukasti pitkän ajan keskiarvojen yläpuolella. **Kannankehityksen perusteella metsästysajan tulisi olla korkeintaan 2 kuukautta.**

Etelä-Hämeen riistakeskusalueella metson tiheys on pieni ja on nyt keskimääräisellä tasolla. **Päijät-Hämeessä metson metsästysajan tulisi olla korkeintaan 2 kuukautta Kanta-Hämeen tapaan.**

Metsokannan kehitys *Puolangan ja Suomusalmen* kunnissa ei poikkea muusta Kainuun maakunnasta niin, että pidempi metsästysaika olisi perusteltu. **Esitämme metson metsästysajaksi koko Kainuun maakunnassa korkeintaan yhden kuukauden.**

Myöskään *Pohjois-Savon eteläosassa* metson kannankehitys ei olennaisesti poikkea muusta Pohjois-Savosta. Tällä alueella metsotiheydet ovat myös pääsääntöisesti pienet. **Esitämme metson metsästysajaksi koko Pohjois-Savon maakunnassa korkeintaan yhden kuukauden.**

Pohjois-Karjalassa metsokannat ovat laskussa jo kolmatta vuotta peräkkäin ja kannat ovat nyt noin keskimääräisellä tasolla. **Esitämme metson metsästysajaksi koko Pohjois-Karjalan maakunnassa korkeintaan 2 kuukautta.**

Oulun riistakeskusalueella metsokanta on vähentynyt 36 % kahdessa vuodessa. Kanta on jo 11 % 2000-luvun keskiarvon alapuolella. **Esitämme metson metsästysajaksi koko Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa korkeintaan yhden kuukauden.**

Lounais-Lapissa, kuten pinta-alaltaan suurissa Ranuan ja Simon kunnissa, metsokanta on kääntynyt jo selvään laskuun. **Lounais-Lapissa metsästysajan tulee olla korkeintaan 2 kuukautta.**

Pisintä mahdollista metsästysaika, eli kolmea kuukautta syksyllä ja lisäksi tammikuista talvipyyntiä, esitetään *valtaosaan Pohjois-Karjalan ja Lapin maakuntia sekä Kuusamon ja Taivalkosken kuntiin.*

Myös *Pohjois-Karjalan eteläosissa* metsokanta on jo laskussa. Kuusamon riistanhoitoyhdistyksen alueella metso on laskentatulosten perusteella vähentynyt jopa 41 prosenttia, joten pitkään metsästysaikaan ei ole edellytyksiä. Lapissa metsokanta on yhä keskimääräistä paremmalla tasolla, joskaan ei enää kasvanut.

Esitämme asetusluonnoksessa mainittuihin Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Pohjanmaan kuntiin korkeintaan kahden kuukauden metsästysaika. Metson talvimetsästystä ei tule sallia missään osassa Suomea.

TEERI

Teeren metsästys esitetään kiellettäväksi *Varsinais-Suomessa*, mikä on kannan pitkäaikaisen taantumisen johdosta oikea toimenpide.

Yhden kuukauden mittaista metsästysaika esitetään *Uudenmaan* maakuntaan. Tämä on kannankehitystietojen perusteella perusteltu esitys.

Kahden kuukauden metsästysaika esitetään *Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Kainuun, Kanta-Hämeen, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan ja Päijät-Hämeen maakuntiin sekä Lapin maakuntaan kuuluviin Enontekiön ja Utsjoen kuntiin.*

Kainuun teerikanta on kanta laskenut yli 50 % kolmen vuoden takaisesta huipusta ja nyt 39 % 2000-luvun keskiarvoa alhaisempi. **Tässä tilanteessa teeri olisi joko rauhoitettava kokonaan tai metsästysajan oltava korkeintaan 1 kuukausi.**

Pohjanmaan riistakeskusalueella teerikanta on vähentynyt jo neljän vuoden ajan, ollen nyt 33 % edellisen 5 vuoden ja 20 % 2000-luvun keskiarvoa alhaisempi. **Tässä tilanteessa metsästysajan tulisi olla Etelä- ja Keski-Pohjanmaan sekä Pohjanmaan maakunnissa korkeintaan 1 kuukausi.**

Pirkanmaan riistakeskusalueella teerikanta on kasvanut hieman edellisvuodesta. Kanta on kuitenkin ollut jo pitkään alhainen ja on edelleen 27 % 2000-luvun keskiarvoa alhaisempi. **Metsästysajan Pohjois-Hämeessä olisi oltava korkeintaan 1 kuukausi.**

Pohjois-Karjalassa teerikanta on vähentynyt 33 % edellisvuodesta, ollen 29 % edellisen viiden vuoden ja 15 % 2000-luvun keskiarvoa alhaisempi. **Tässä tilanteessa teeri olisi joko rauhoitettava kokonaan tai metsästysajan oltava korkeintaan 1 kuukausi.**

Enontekiön ja Utsjoen kunnissa teeri on hyvin harvinainen, ja pientä kantaa ei pidä verottaa lainkaan.

Kolmen kuukauden metsästysaikaa esitetään *Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Satakunnan maakuntiin, Lapin maakunnan lounaisosiin sekä suureen osaan Pohjois-Pohjanmaan maakuntaa.*

Etelä-Savon teerikanta kasvanut hieman edellisvuodesta ja on pitkäaikaisia keskiarvoja korkeampi, mutta ei kuitenkaan aivan huippuvuosien tasoa. **Kannan tilan perusteella metsästysajan tulisi olla korkeintaan 2 kuukautta.**

Pohjois-Savon teerikanta on laskenut 16 % edellisvuodesta ja 36 % kahden vuoden takaisesta huipusta. **Kannan laskuvaiheessa esitämme Pohjois-Savon metsästysajaksi korkeintaan yhden kuukauden.**

Satakunnan teerikanta on hieman edellisvuotta ja edellisen 5 vuoden keskiarvoa alhaisempi. **Metsästysajan tulisi olla korkeintaan 2 kuukautta.**

Oulun riistakeskusalueella teeri on vähentynyt 21 % edellisvuodesta ja 34 % kahden vuoden takaisesta. **Laskevan kannan vaiheessa metsästysajan olisi oltava asetustalonnoksessa mainituissa Pohjois-Pohjanmaan kunnissa korkeintaan 1 kuukausi.**

Muun muassa *Lapin maakuntaan kuuluvien Ranuan ja Simon kuntien alueilla* teerikanta on laskussa ja tiheydeltään korkeintaan keskimääräinen. **Lounais-Lapissa metsästysajan tulisi olla korkeintaan kaksi kuukautta.**

Maksimaalista metsästysaikaa, eli kolmea kuukautta syksyllä ja lisäksi tammikuista talvipyyntiä, esitetään *valtaosaan Lappia sekä Kuusamon ja Taivalkosken kuntiin.*

Esimerkiksi *Kuusamon* alueella teerikanta on kääntynyt jo laskuun. *Lapissa* teeritiheys on pieni ja myös Lapin maakunnan teerikanta on kokonaisuutena jo laskussa. **Teeren talvipyyntiä ei pidä sallia missään osassa Suomea.**

PYY

Pyyn metsästysajaksi esitetään **1 kuukausi** *Etelä-Karjalan, Kainuun, Kymenlaakson, Lapin, ja Uudenmaan maakunnissa sekä Pohjois-Pohjanmaan maakunnan koillisosissa.*

Kainuussa pyykanta on vähentynyt 22 % edellisvuodesta ja on 40 % 2000-luvun keskiarvon alapuolella alhaisempi. **Esitämme pyyn rauhoittamista Kainuun maakunnassa.**

Kahden kuukauden metsästysaikaa esitetään *Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Kanta-Hämeen, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen ja Varsinais-Suomen maakuntiin sekä Pohjois-Pohjanmaan maakunnan eteläosiin.*

Oulun riistakeskusalueella pyy on vähentynyt 16 % edellisvuodesta ja 22 % 2000-luvun keskiarvosta. Laji on vähenevä myös monissa alueen lounaisosan kunnissa. **Esitämme pyyn metsästysajaksi koko Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa korkeintaan yhden kuukauden.**

Etelä-Hämeen riistakeskusalueella pyy on vähentynyt 26 % edellisvuodesta ja kanta on 16 % 2000-luvun keskiarvon alapuolella. **Esitämme pyyn metsästysajaksi Kanta- ja Päijät-Hämeessä korkeintaan yhden kuukauden.**

Pohjois-Karjalassa pyy on vähentynyt 39 % edellisvuodesta ja kanta on 23 % 2000-luvun keskiarvon alapuolella. **Pyy olisi rauhoitettava Pohjois-Karjalassa kokonaan.**

Myös *Pohjois-Savossa* pyy on vähentynyt 36 % edellisvuodesta ja kanta on 25 % 2000-luvun keskiarvon alapuolella. **Pyy olisi rauhoitettava Pohjois-Savossa kokonaan.**

Varsinais-Suomen pyykanta on vähentynyt 19 % edellisvuodesta ja on pitkäaikaisia keskiarvoja alhaisempi. **Pyyn metsästysajan Varsinais-Suomessa tulisi olla korkeintaan 1 kuukausi.**

Kolmen kuukauden metsästysaikaa esitetään *Satakunnan* maakuntaan. Pyykanta on Satakunnassa laskentojen mukaan hieman edellisvuotta pienempi mutta hieman pitkän ajan keskiarvoa suurempi. **Kolmen kuukauden metsästysajalle ei ole Satakunnassa edellytyksiä, vaan ajan tulisi olla korkeintaan 2 kuukautta.**

RIEKKO

Suomessa vaarantuneeksi luokitellun, sekä ilmastonmuutoksen että suolin ympäristöjen heikkenemisen uhkaaman riekon metsästys esitetään kiellettäväksi suurella osalla Suomessa. Tämä on oikea ja vastuullinen toimenpide, missä huomioidaan kannankehityksen alueelliset erot ja hyvin pienet riekkotiheydet lajin levinneisyysalueen eteläosissa. Lapin riistakeskusalueella riekkotiheys on kokonaisuutena yksi laskentahistorian alhaisimmista ja 38 % edellisvuotta alhaisempi.

Riekon metsästys sallittaisiin edelleen Koillismaalla. **Kuitenkin Kuusamon-Taivalkosken alueen riekkotiheydet ovat hyvin alhaiset ja pitkäaikainen kannankehitys siellä laskeva, joten riekon metsästystä ei tule sallia näillä alueilla.**

Riistakolmiolaskentojen tulokset eivät myöskään tue näkemystä erityisen hyvästä riekkovuodesta pohjoisimmassa Lapissa. Riistakeskuksen esityksessä mainittu huono poikastuotto olisi ilmeinen peruste rajoittaa metsästystä myös siellä.

Katsomme, että riekon metsästys voidaan sallia vain vahvan kannan alueilla Itä- ja Pohjois-Lapissa, ja että talvisen ansapyyntin rajoittamista on tarpeen harkita.

KIIRUNA

Asetusluonnoksessa ei käsitellä lainkaan kiirunan metsästystä, mikä on Ylä-Lapissa sallittu ajalla 10.9.—31.3. Suomen kiirunakanta on pieni (keskikannaksi arvioidaan 7 000 paria) ja sen kehitys tunnetaan puutteellisesti. Kiiruna on Suomessa selkeimmin ilmastonmuutoksen uhkaamia lintulajeja, ja kannan hiipuminen lähitulevaisuudessa siksi varsin todennäköistä. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti kiirunan metsästystä on tarpeen rajoittaa. Riekon ja kiirunan toisistaan poikkeavat metsästysajat lisääisivät myös metsästäjien kiinnostusta lajien erottamiseen, minkä ansiosta valistuneimmat metsästäjät jättäisivät vastaan tulevat kiirunat ampumatta.

Pyydämme maa- ja metsätalousministeriötä ottamaan lausunnossa esittämämme huomioon ja muuttamaan asetusta sen mukaisesti.

Helsingissä 23.08.2024

Aki Arkiomaa
BirdLife Suomi ry
Toiminnanjohtaja

¹ Lindén, H. (toim.) 2002. Metsäkanalintutkimuksia: Metsästys. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Metsästäjien Keskusjärjestö. Gummerus Kirjapaino Oy, Saarijärvi.

² Maa- ja metsätalousministeriö 2014. Suomen metsäkanalintukantojen hoitosuunnitelma.
https://mmm.fi/documents/1410837/1720628/Suomen_metsakanalintujen_hoitosuunnitelma.pdf/98514f16-64b7-42f8-acc6-6870f5a92ddc/Suomen_metsakanalintujen_hoitosuunnitelma.pdf